

Rahapesu andmebüroole esitatavata teate vormi täitmise juhend

I TEATE VORMI TÄITMINE

1. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi *RTRTS*) § 3 lõigetes 1 ja 2 nimetatud isikud (edaspidi *kohustatud subjektid*) esitavad rahapesu andmebüroole teate rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega ning ebaharilike tehingute kohta.
2. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi *RSS*) § 12 lõike 2 kohaselt füüsiline ja juriidiline isik, kellel on kahtlus või kes teab, et temaga ärisuhtes olev või tehingut või toimingut tegev isik, samuti ärisuhte loomist või tehingu või toimingu tegemist kavandav isik on rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt, annavad rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamisest, sellekohasest kahtlusest ja võetud meetmetest viivitamata teada rahapesu andmebüroole.
3. Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega ning ebaharilike tehingute identifitseerimisel juhinduvad kohustatud subjektid rahapesu andmebüroo poolt väljatöötatud juhendist rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta ning juhendist terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute tunnuste kohta, mis avalikustatakse rahapesu andmebüroo veebilehel.
4. Rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti tuvastamisel juhinduvad isikud rahapesu andmebüroo poolt väljatöötatud juhendist rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekti kohta ning juhendist terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute tunnuste kohta, mis avalikustatakse rahapesu andmebüroo veebilehel.
5. Teate edastamisel rahapesu andmebüroole kasutatakse võimalusel digitaalset vormi rahapesu andmebüroo veebilehelt „Saada teade“ või sarnast rahapesu andmebürooga kokkulepitud formaadis (XML) vormi, mis on integreeritud ettevõttes kasutatava infosüsteemiga. Digitaalvõimaluste puudumisel koostatakse teade paber kandjal nii, et andmeväljade nimetused ja järjekord ning kohustuslikud andmed vastaksid lisa 1 toodud vormile. Olenevalt ettevõtja tüübist võib mittevajalikud andmeväljad täitmata jätta. Paber kandjal vormi käsitsi täitmisel kirjutatakse andmed andmeväljadele selgelt ja trükitähtedega.
6. Teate vormile märgitakse teatajapoolne sisemise asjaajamise korras omistatud number ja teate saatmise kuupäev.
7. Teatesse märgitakse andmed juriidilisest või füüsilisest isikust teate edastaja kohta. Spetsiifiliste tegevusalade valik aktiveerub veebipõhisel vormil pärast kohustatud subjekti tüübi valimist.
8. Asukoha koodi on veebipõhisel vormil võimalik valida mitmetasemeliselt. Paber kandjal märgitakse sinna vald/linn ja maakond.
9. Teatesse märgitakse füüsilisest isikust teataja ees- ja perenimi ning isikukood.

10. Teate liigi alaosas valitakse esmalt teate liik (rahapesu kahtlus, terrorismi rahastamise kahtlus, sularahatehing üle piirsumma, RSS subjekti kahtlus või RSS subjekt). Vastava teate liigile omaselt kuvatakse valik „Teatamise ajend”, mille hulgast on valitakse sobiv.

11. Vajadusel lisatakse teatele märke „Kiire” ning määratletakse teate kiireloomulisuse põhjendus. Igale RSS teatele lisatakse märke „Kiire” ning märgitakse teate kiireloomulisuse põhjenduseks „RSS“.

12. Teatamisel isikust, kelle kohta on teate saatja rahapesu andmebüroole eelnevalt saatnud teate RSS või RTRTS alusel, märgitakse teatesse sellega seotud eelmise teate kuupäev ja number. Kui teataja on tehingu pooleks, tehakse vormil ka sellekohane märke.

13. Teate A-osas „Klient“ esmalt valitakse isiku tüüp, seejärel avanevad tüüpi iseloomustavad väljad. Isiku (füüsilise või juriidilise isiku) andmeid sisaldavad lahtrid täidetakse võimalikult täpselt. Juriidilise isiku korral tuleb lisada ka esindaja või volitatud esindaja ning volituse andmed. Paberkandjal vormi kirjutatakse kohustatud isikule teadaolevad isikuandmed. Sularahatehingute puhul ei pea täitma tehinguga seotud pankade ja kontode andmeid.

14. Kui teatesse soovitakse lisada informatsiooni teiste seotud isikute kohta, on iga täiendava isiku korral seda võimalik teha valiku „Lisa veel üks klient” abil. Paberkandjal kirjutatakse vormi järjest kõikide asjaomaste isikute andmed.

15. Tehingu sisu kirjeldamisel tuuakse lühidalt ära tehingu olemus ja selles osalejate rollid ning kahtluse tekkimise põhiline ajend ning rahvusvahelise sanktsiooni nimekirjast kontrollimise aeg. Kui teade koostatakse mitme omavahel seotud tehingu kohta, lisatakse teatesse kõikide tehingu osaliste andmed.

16. Teatamise põhiline ajend valitakse vastavast loetelust, mis sõltub teate liigist. Kui märgati teisi kahtluse tunnuseid, valitakse need klahvi „Lisa veel üks ajend” vajutamisel avanevast loetelust. Paberkandjal märgitakse põhiajendiks ja lisaajenditeks rahapesu andmebüroo juhendis toodud kahtlaste tehingute tunnuste numbrid.

17. Teates kirjeldatud kahtlaste tehingutega seonduvad summad või vara maksumus fikseeritakse alajaotuses „Summad” Eesti kroonides ning alates 01. jaanuarist 2011. a eurodes. Kui tegemist on mitmete summadega erinevates valuutades, fikseeritakse need klahvi „Lisa veel üks valuuta/summa” abil. Paberkandjal kirjutatakse summad järjestikku koos valuutade kolmetäheliste koodidega, eristades need komaga.

18. Teate B-osa täidetakse analoogselt A-osaga.

19. Kui teatele on tarvis lisada dokumente, digitaliseeritakse need eelnevalt ning lisatakse teatele nupu „Lisa fail” abil. Paberkandjal teatele lisatakse vajalikud dokumendid. Kui nupu „Lisa fail” vajutamine põhjustab veateate, on täitmata vormi mõni kohustuslik väli, mis uuesti avanevas vormis on märgitud punasena. Need väljad tuleb töö jätkamiseks täita.

II TEATE SAATMINE

20. Täidetud teate vormile lisatakse koopiad tehingu ning isiku identifitseerimise aluseks olevatest dokumentidest. Teatele võib lisada tehingu olemust avavate muude dokumentide koopiad. Lisatavate dokumentide näidisloetelu on toodud juhendi III osas.

21. Kui isik on tuvastatud RTRTS § 23 sätestatud korras, lisatakse teatele koopiad vastavatest kirjalikest andmetest.

22. Krediidiasutused lisavad teatele kontode avamise dokumendid ja konto väljavõtted perioodi kohta, mil kahtlased tehingud aset leidsid või rahvusvahelise finantssanktsiooni subjekt oli krediidiasutuse kliendiks. Väljavõtte peab kajastama konto seisu vahetult enne teate koostamist.

23. Kui veebipõhine teade on täidetud ja vajalikud dokumendid lisatud, edastatakse teade rahapesu andmebüroole, vajutades klahvi „Esita teatis”. Kui teatis on õigesti vormistatud, krüpteeritakse see ning saadetakse rahapesu andmebüroosse ning sisestatakse rahapesu andmebüroo infosüsteemi RABIS edasiseks töötlemiseks. Kui teate vormis on täitmata jäänud kohustuslikud väljad, kuvatakse veateade, mille järel on võimalik puuduvad väljad täita ja teate saatmist korrata.

24. Kasutades veebipõhise vormiga sarnast rahapesu andmebürooga kokkulepitud formaadis vormi, mis on integreeritud ettevõttes kasutatava infosüsteemiga, tagab kohustatud isik kohustuslike väljade täitmise kontrolli oma infosüsteemi vahenditega.

25. Paber kandjal täidetud teate koos lisadega võib rahapesu andmebüroole saata rahapesu andmebüroo veebilehel olevale faksile või postiaadressile, kirjutades ümbrikule adressaadiks rahapesu andmebüroo. Kui paber kandjal teates esineb puudusi, saadab rahapesu andmebüroo kohustatud isikule teate puuduste kohta, mis tuleb kõrvaldada kahe tööpäeva jooksul.

III LOETELU DOKUMENTIDEST, MILLE KOOPIAD LISATAKSE TEATELE

26. Teatele lisatakse koopiad järgmistest dokumentidest:

- 1) identifitseeritud residendist füüsilise isiku isikut tõendava dokumendi isikuandmete ja fotoga lehekülg;
- 2) tehingus osaleva isiku esindaja ettenähtud vormis esindusõigust tõendav dokument;
- 3) identifitseeritud mitteresidendist juriidilise isiku registreerimistunnistus või sellega võrdväärne dokument;
- 4) mitteresidendi korral asjakohase registri väljavõtte;
- 5) tehingu aluseks olev kirjalik lepe või korraldus ja nende lisad;
- 6) muud tehingut iseloomustavad dokumendid.

27. Kui kliendisuhte ja tehingu olemus eeldavad vastava dokumendi või selle koopia olemasolu, kuid see puudub, lisatakse kirjalik selgitus dokumendi koopia puudumise kohta.